

Jak mluvit s veřejností o opatřeních na hospodaření s dešťovou vodou (HDV)

Představte si, že jako starosta znáte opatření, které vám pomůže začlenit do města více zeleně, vodních prvků a umožní vám lépe využívat zejména v létě tolik vzácnou dešťovou vodu. Bude se toto opatření občanům líbit? Nechtěli by raději více parkovacích míst? Nebude jim vadit méně časté sečení trávy? Jak jim vše srozumitelně vysvětlit a zapojit je? Jak a kdy s nimi vše komunikovat? Přesně na tyto otázky se zaměřil čtvrtý diskusní workshop Platformy pro zelenou a modrou infrastrukturu, který se konal 12. října 2021. V Praze ho hostilo Ministerstvo životního prostředí. Zaznělo na něm mimo jiné to, že dešťová voda není odpadní voda nebo že osobní příklad nejvíce motivuje.

Čtvrtý multioborový workshop byl po zhruba roční odmlce způsobené pandemií opět věnován stále aktuálnímu tématu hospodaření s dešťovou vodou (HDV). Oproti třetímu setkání se zaměřil na komunikaci s veřejností. Přesně ve smyslu Platformy se u stolu setkali jak zástupci univerzit, tak státní správy, zástupci měst i oborových organizací. Sdíleli se jak aktuální poznatky z probíhajícího vědeckého projektu „Obce mluví o vodě“ řešeného na FSE UJEP, ale také forma a obsah komunikace, která v praxi zúčastněných funguje nebo naopak vyvolává největší kontroverzi.

UJEP se tématu věnuje v rámci vědeckého projektu

Tématu HDV se zástupci UJEP věnují dlouhodobě. Poté, v loňském roce úspěšně dokončili vědecký projekt s názvem 'Voda ve městě' (odkaz: www.vodavemeste.cz), podařilo se řešitelskému týmu pod vedením Lucie Povolné a Jana Macháče uspět se žádostí o tematicky navazující projekt s názvem 'Obce mluví o vodě'. „V minulém projektu jsem se věnovali zejména tomu, jak investora provést procesem realizace opatření od jeho výběru až po realizaci a provoz. Nyní máme prostor věnovat se stejně důležité části úspěšné realizace opatření, což je využívání vhodných nástrojů, pomocí kterých lze občanům smysluplnost opatření nejlépe vysvětlit,“ nastiňuje Jan Macháč z FSE UJEP. Projekt výzkumníci řeší opět ve spolupráci s ČVUT. „V řešitelském týmu jsou kromě environmentálních ekonomů i odborníci na marketing, veřejnou správu, urbanismus, sociologii a behaviorální aspekty chování lidí,“ doplňuje vedoucí řešitelského týmu Lucie Povolná. V rámci testování možných nástrojů komunikace je v plánu také využití experimentů v behaviorální laboratoři UJEP.

Obrázek 1: Kniha Voda ve městě – Metodika pro hospodaření s dešťovou vodou

Města si důležitost tématu a jeho komunikace uvědomují

V rámci samotné Platformy pak její účastníci u diskuse nad kulatými stoly potvrdili zkušenosti, které řešitelský tým z UJEP a ČVUT získal v letošním roce na základě rozhovorů v několika městech napříč ČR. Komunikace je pro většinu měst důležitá, nicméně často bojují s nezájmem občanů. Města samotná také vnímají důležitost motivovat občany k šetrnějšímu využívání dešťové vody, nicméně si uvědomují, že oni sami musí jít v tomto příkladem. Proto se snaží např. realizovat na svých budovách např. akumulční nádrže na dešťovou vodu ještě před tím, než budou na občany apelovat, aby jejich svody také nekončily v kanálu, jak například zmínil jeden zástupce měst.

Motivovat ale také regulovat

Že stát a města musí jít příkladem, vyvolalo reakci dalších zúčastněných. Zmíněno bylo například téma zpoplatnění odvodu dešťových vod, hospodaření s dešťovou vodou na komunikacích a developerských projektech. Jak zaznělo, tématem se ve spolupráci s ostatními ministerstvy zabývá i MŽP. Problémem může být i určitá setrvačnost a neochota situaci řešit a komunikovat, jak zaznělo od několika diskutujících.

Obrázek 2: zeleň ve městě

O úspěšnosti komunikace rozhoduje její forma i politická odvaha

V rámci kulatého stolu se diskutovala také dobrá praxe spojená s komunikací. Zmíněna byla například důležitost vizuálně atraktivních forem komunikace, ale i určitá politická odvaha a trpělivost opatření srozumitelně vysvětlovat. A to nejenom občanům, ale i kolegům v rámci vlastní radnice, jak zmínila zástupkyně města. To, že o vodě nemůžeme mluvit jako o odpadu, ale musíme zdůraznit její možné využití pro zlepšení vzhledu veřejných prostranství, zaznělo například z úst zástupce univerzity. Ten zmínil také důležitost zmínit před občany dopady, které souvisejí s ekonomikou domácnosti, např. v rámci úspor za odběry vody pitné.

Téma HDV se musí řešit i v rámci menších měst a obcí

Velkou diskusi vyvolalo také to, že ačkoliv je téma HDV v současnosti řešeno zejména v měřítku velkých měst, zásadní potenciál mají i menší města a obce. Jak upozornil zástupce Svazu měst a obcí ČR, je zde často problém s vlastnickými vztahy u pozemků, kde by mohla být opatření HDV realizována, a také

s nízkými kapacitami menších obcí tato témata řešit a komunikovat. Zástupci Ministerstva životního prostředí se v navazující diskusi zaměřili i na dosavadní dotační a jinou podporu těchto menších obcí.

Platforma se tématem bude zabývat i nadále

UJEP jako organizátor Platformy se tématem bude zabývat i nadále. „V rámci Platformy jsme načerpali nové podněty a inspiraci, kterými se můžeme dále v rámci stávajícího a nového výzkumu věnovat. Kromě propojování odborníků je to zásadní přínos Platformy,“ dodal Jan Macháč.

Organizaci workshopu podpořilo Ministerstvo životního prostředí a Svaz měst a obcí České republiky.

O Platformě

Platforma pro zelenou a modrou infrastrukturu je **networkingová platforma** pro propojování zástupců výzkumníků, aplikační sféry, samosprávy a státní správy v ČR. Jejím **smyslem je propojování** odborníků, sdílení poznatků a nalézání společných průníků v tématech, kterými se aktuálně **ve vazbě na klimatickou změnu a zelenou a modrou infrastrukturu** zabývají města a obce v ČR.